

Transitievisie Warmte Hoeksche Waard

**Nota van uitgangspunten
Versie 1.0**

1. Inleiding

1.1 Aanleiding

Gemeente Hoeksche Waard werkt aan de klimaatdoelstellingen, zoals die zijn vastgelegd in het Klimaatakkoord, de Klimaatwet en in het Programmaplan Duurzaamheid. Dit betreft de volgende doelstellingen:

1. een vermindering van de broeikasgasuitstoot tot een niveau dat 95% lager ligt in 2050 dan in 1990;
2. streven naar een reductie van 49% van de broeikasgasuitstoot in 2030 (ten opzichte van 1990);
3. een klimaatneutrale Hoeksche Waard in 2050, dit houdt in dat alles wat we in de Hoeksche Waard doen geen negatieve gevolgen heeft voor het klimaat;
4. een energieneutrale Hoeksche Waard in 2040, dit houdt in dat in 2040 de energie die in de Hoeksche Waard wordt verbruikt ook lokaal duurzaam wordt opgewekt.

Programmaplan Duurzaamheid (2020)

De gemeenteraad van gemeente Hoeksche Waard stelde eind 2020 het Programmaplan Duurzaamheid vast. Hiermee is de doelstelling van gemeente Hoeksche Waard voor de komende jaren vastgesteld. De doelstelling van het Programmaplan Duurzaamheid is om in 2050 een klimaatneutrale gemeente te zijn. Hiermee wordt bedoeld dat alles wat we in de Hoeksche Waard doen geen negatieve gevolgen heeft voor het klimaat. Het Programmaplan heeft 4 thema's: Energietransitie, Klimaatadaptatie, Biodiversiteit en Circulaire Economie.

De Transitievisie Warmte (hierna: TVW) is onderdeel van het thema Energietransitie. De doelstelling van gemeente Hoeksche Waard voor dit thema is om in 2040 energieneutraal te zijn. Het energiegebruik wat nodig is voor de duurzame alternatieven voor aardgas speelt bij deze doelstelling een grote rol. Mocht er als alternatief bijvoorbeeld uitkomen dat we veel "all-electric" alternatieven hebben dan betekent dit wat voor de elektriciteitsvraag in de Hoeksche Waard. Deze moet, uitgaande van de doelstelling van energieneutraal 2040, dan ook lokaal worden opgewekt.

Transitievisie Warmte

Om de klimaatdoelstellingen te bereiken is in het Klimaatakkoord afgesproken dat iedere gemeente uiterlijk 2021 een TVW vaststelt. Zo ook gemeente Hoeksche Waard. Uit deze TVW moet blijken wat de gemeente kan bijdragen aan de landelijke klimaatdoelstellingen door het vervangen van aardgas als warmtebron door een duurzamere warmtebron. Om de warmtetransitie vorm te geven heeft de gemeente al veel bouwstenen liggen zoals de (concept-)Regionale Energiestrategie (hierna: concept-RES) en de bijbehorende concept-Regionale Structuur Warmte (hierna: RSW). De Hoeksche Waard pakt door op deze onderdelen en streeft naar een duidelijke route voor de warmtetransitie, met daarin als belangrijke stap het opstellen van de TVW.

In de TVW moet een tijdspad worden opgenomen naar 2050 waarin wijken en buurten in de Hoeksche Waard van het aardgas gaan. In de landelijke leidraad van de TVW wordt gesproken over wijken, maar in de Hoeksche Waard spreken we over 'wijken en dorpen', aangezien dit meer past bij de ruimtelijke indeling van de gemeente.

Per wijk/dorp wordt er voor de Hoeksche Waard aangegeven welke alternatieve warmteopties er beschikbaar zijn. Voor gebieden die voor 2030 (gedeeltelijk) van het aardgas af gaan, wordt ook de meest kansrijke aardgasvrije warmte-infrastructuur aangegeven. De TVW zal inzicht geven in deze gebieden en een schatting maken van het aantal woningen, waar voor 2030 een start kan worden gemaakt. De precieze geografische afbakening van de 'kansrijke wijken/dorpen' is maatwerk en werken we uit in de TVW. Inzicht in wanneer welke wijken en dorpen van het aardgas af gaan, geeft houvast aan de betrokkenen en richting aan de warmtetransitie. De warmte-infrastructuur per wijk/dorp wordt verder uitgewerkt in een zogenoemd wijk- of dorp uitvoeringsplan (hierna: WUP/DUP). Het opstellen van een WUP/DUP, is een vervolgstap nadat de TVW is vastgesteld door de gemeenteraad. Op basis van de TVW wordt ook de RSW, als onderdeel van de RES, iedere twee jaar geactualiseerd zodat er een interactief én iteratief proces ontstaat waarbij de mogelijkheden voor warmte steeds concreter worden.

1.2 Uitgangspunten

Om te bepalen welke aardgasvrije oplossingen het beste passen bij de verschillende wijken en dorpen in de Hoeksche Waard, is deze Nota van uitgangspunten opgesteld. De uitgangspunten in deze nota worden als leidraad gebruikt bij het maken van keuzes in de TVW. Ze omschrijven de ambities en randvoorwaarden die we nastreven. De uitgangspunten vormen een set aan waarden die ten grondslag liggen aan het samenwerken aan de TVW.

Daarnaast vormen de uitgangspunten de opmaat naar concrete selectiecriteria voor de wijken en dorpen in de Hoeksche Waard. Onder een wijk of dorp verstaan we de hele gebouwde omgeving, zowel woonwijken als bedrijventerreinen en het buitengebied. Aangezien we niet in de hele gemeente tegelijk aan de slag kunnen, is het van belang om duidelijke keuzes te maken om te komen tot een realistisch tijdspad. Op basis van de uitgangspunten in deze nota zal in de TVW worden bepaald in welke wijken en dorpen we beginnen met de transitie naar aardgasvrij wonen en werken. De wijken en dorpen die op basis van de criteria als kansrijk worden beschouwd, zullen eerder aan bod komen. Door uitgangspunten te formuleren als basis voor keuzes, weten we wat we kunnen doen om ervoor te zorgen dat de TVW zo goed als mogelijk tegemoet komt aan de kernwaarden van betrokkenen.

1.3 Betrokkenen bij de warmtetransitie

Gezamenlijk werken we stap voor stap toe naar een aardgasvrije omgeving in de Hoeksche Waard. De TVW stellen we daarom op samen met inwoners, ondernemers en andere betrokkenen. In de projectgroep TVW denken verschillende partijen mee over de warmtetransitie in de Hoeksche Waard. Deze partijen zijn: de gemeente, HW Wonen, Stedin, waterschap Hollands Delta en provincie Zuid-Holland. Daarnaast neemt een aantal maatschappelijke organisaties uit de Hoeksche Waard deel aan de Energietafel Transitievisie Warmte, waarin zij kunnen meedenken over de TVW. Deze maatschappelijke organisaties zijn LTO Noord (afdeling Hoeksche Waard), Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid, Stichting tot Behoud Hoeksche Waard als Polderlandschap (BHWP), Hoekschewaards Landschap (HWL), Huurdersplatform Hoeksche Waard, Ondernemersvereniging Hoeksche Waard (OHW) en HW Duurzaam. Daarnaast organiseren we brede bijeenkomsten voor inwoners, ondernemers en overige geïnteresseerden om hen te informeren en input bij hen op te halen voor de warmtetransitie. Ook zullen we lokaal het gesprek aangaan om op te halen wat er leeft bij inwoners en ondernemers en hen te informeren over de aardgasalternatieven maar ook over wat men nu al kan doen.

1.4 Totstandkoming Nota van uitgangspunten

De uitgangspunten in deze nota zijn opgesteld op basis van input van de projectgroep, de Energietafel Transitievisie Warmte en de brede bijeenkomst voor inwoners, ondernemers en overige geïnteresseerden. De projectgroep en aanwezigen bij de Energietafel Transitievisie Warmte hebben input geleverd in een digitale sessie waarin zij digitaal post-its hebben geplakt en hierover een open gesprek hebben gevoerd. Tijdens de brede bijeenkomst voor inwoners, ondernemers en andere geïnteresseerden is input opgehaald door middel van de tool Mentimeter. Deze Mentimeter is door ruim 60 deelnemers ingevuld. We beschouwen de resultaten niet als representatief voor de hele bevolking van de Hoeksche Waard, maar het geeft wel inzicht in wat er leeft onder de inwoners en ondernemers van de Hoeksche Waard. Hiernaast is het zo dat dit het begin van een groeiend proces is. Gedurende het proces kan er nog worden bijgesteld en wordt er ingespeeld op nieuwe ontwikkelingen. De opgehaalde resultaten van de Mentimeter van de brede bijeenkomst staan beschreven in Bijlage 1.

1.5 Leeswijzer

Deze Nota van uitgangspunten bestaat uit twee delen. Eerst worden de algemene principes beschreven die we hanteren om de TVW zo op te stellen, dat deze zo goed mogelijk aansluit bij de wensen van betrokkenen. Daarna gaan we in op de beslisriteria voor het prioriteren van wijken en dorpen, oftewel het afwegingskader waarmee in de TVW keuzes worden gemaakt over de volgorde van wijken en dorpen. De volgorde waarin de uitgangspunten in deze nota zijn benoemd geeft een beeld van de mate waarin ze door de betrokkenen belangrijk worden gevonden.

2. Uitgangspunten

2.1 Algemene principes

Algemene principes zijn uitgangspunten om de warmtetransitie binnen gemeente Hoeksche Waard goed te laten verlopen. Deze principes laten we duidelijk terugkomen in de TVW. In het vervolg van het proces zullen we regelmatig stilstaan bij de vraag of de algemene principes genoeg zijn gewaarborgd in de visie. Hieronder zijn de algemene principes gerangschikt waarbij de top 3 duidelijk naar voren kwam in de Mural en de Mentimeter, de overige punten staan ook op volgorde maar liggen dicht bij elkaar.

Top 3 algemene uitgangspunten:

1. De oplossingen zijn haalbaar en betaalbaar

De transitie naar aardgasvrij is kostbaar. We kijken in onze afwegingen naar zowel de kosten voor een individuele woning als de gehele kosten voor een buurt of kern. De kosten worden zorgvuldig afgewogen en de verdeling van kosten moet helder zijn.

2. We zetten maximaal in op duurzame bronnen

We willen stappen zetten richting energieneutraal en kiezen daarom voor duurzame warmtebronnen, die een verbetering zijn ten opzichte van het gebruik van aardgas. We willen met de warmtetransitie de CO₂-uitstoot verlagen. De gekozen oplossingen zijn daarom zoveel mogelijk hernieuwbaar, leveren zo min mogelijk schade op voor het klimaat en zijn daarmee toekomstbestendig.

3. Keuzevrijheid is belangrijk

Eigenaren van gebouwen en/of huurders worden altijd betrokken bij de keuze voor de warmtevoorziening in hun wijk of dorp. Er kan zelf een keuze gemaakt worden tussen de verschillende alternatieven en iedereen heeft de optie om mee te doen met het voorkeursalternatief voor de wijk of het dorp. In de Transitievisie Warmte worden nog geen definitieve keuzes gemaakt.

Overige uitgangspunten in willekeurige volgorde:

- **De TVW schetst een realistisch en betrouwbaar verhaal**

We stippelen een route uit die uitvoerbaar is en realistische alternatieven voor aardgas bevat. De stapsgewijze aanpak is duidelijk, goed uitlegbaar en geeft inwoners inzicht in het handelingsperspectief. We zorgen voor begrijpelijke informatie en overzicht ten aanzien van het proces van het opstellen van de TVW en de daaruit volgende vervolgstappen.

- **We benutten expertise op het gebied van de warmtetransitie en bevorderen de toegankelijkheid daarvan voor alle betrokkenen in de Hoeksche Waard**

Het vervangen van aardgas als warmtebron door een duurzamere warmtebron vraagt om inzicht in en het optimaal benutten van doelmatige alternatieven en de nieuwste innovaties. Hiervoor is het belangrijk dat relevante expertise over de warmtetransitie beschikbaar is voor alle betrokkenen in de Hoeksche Waard. Daarom zetten we in op het toegankelijk maken van deze expertise voor de ambtelijke organisatie, ondernemers, het onderwijs, maatschappelijke instellingen en andere betrokkenen.

- We benutten zoveel mogelijk lokale bronnen**

We willen het potentieel van de Hoeksche Waard optimaal benutten, zowel in energie- als in warmtebronnen. We maken voor zover mogelijk gebruik van lokaal beschikbare warmtebronnen.
- Iedereen moet mee kunnen denken en doen**

Bij het opstellen van de TVW is er aandacht voor de zorgen en belangen van alle doelgroepen. De warmtetransitie raakt immers iedereen. Dit betekent dat we de participatie goed organiseren en er regelmatig in het proces afstemming plaatsvindt met inwoners (zowel huurders als particuliere eigenaren), ondernemers en andere betrokkenen.
- In de communicatie en participatie sluiten we aan bij de leefwereld, belevingswereld en benodigde inbreng van inwoners, ondernemers en andere betrokkenen**

In de communicatie en participatie is het van belang dat inwoners, ondernemers en andere betrokkenen informatie krijgen die zij belangrijk en relevant vinden en hen kan ondersteunen bij hun eigen rol. Daarbij kijken we steeds goed naar de manier waarop zij die informatie willen ontvangen, zodat de informatieverstrekking bij hen aansluit.
- Oplossingen dragen bij aan comfort**

We streven naar oplossingen die zoveel mogelijk resulteren in gelijkwaardig comfort ten opzichte van de huidige situatie voor eigenaren van gebouwen en/of huurders.
- We houden rekening met de (landschappelijke) waarden in de Hoeksche Waard**

Bij de verkenning van mogelijke warmtebronnen, wordt rekening gehouden met de (landschappelijke) waarden van het gebied, zoals bijvoorbeeld opgenomen in de Omgevingsvisie Hoeksche Waard.
- We zoeken en bewaken de samenhang met aanpalende beleidsterreinen en benutten de kansen die daaruit volgen**

De warmtetransitie gaat gepaard met maatregelen die beleidsterreinen overstijgen. Daarom moeten de raakvlakken met de planvorming en acties op andere beleidsterreinen gezocht en bewaakt worden en staat samenwerking op ambtelijk niveau tussen beleidsterreinen centraal. De kansen die daaruit ontstaan, worden benut.

2.2 Besliscriteria prioritering kernen

In samenwerking met de projectgroep, de Energietafel en inwoners hebben we de volgende besliscriteria opgesteld voor de fasering en prioritering van wijken en dorpen. De besliscriteria gebruiken we bij het maken van keuzes binnen de TVW over de startkansen en bij het bepalen van de volgorde van wijken en dorpen om aan de slag te gaan met de warmtetransitie.

1. Er kan een combinatie worden gemaakt met andere werkzaamheden

We geven voorrang aan wijken en dorpen waar al werkzaamheden gepland zijn en waar een combinatie kan worden gemaakt met andere maatregelen of werkzaamheden, zoals renovatie, grootonderhoud aan de woningen door de woningcorporatie, vervanging van het aardgasnetwerk door Stedin en/of rioolvervanging.

2. Er zijn initiatieven van inwoners

Op plekken waar inwoners zelf initiatief nemen is meer draagvlak en zijn inwoners waarschijnlijk meer bereid om de mogelijkheden voor de overstap naar alternatieve warmtebronnen te verkennen.

3. Er komt een duidelijk alternatief naar voren aan de hand van betrouwbare en bewezen technieken

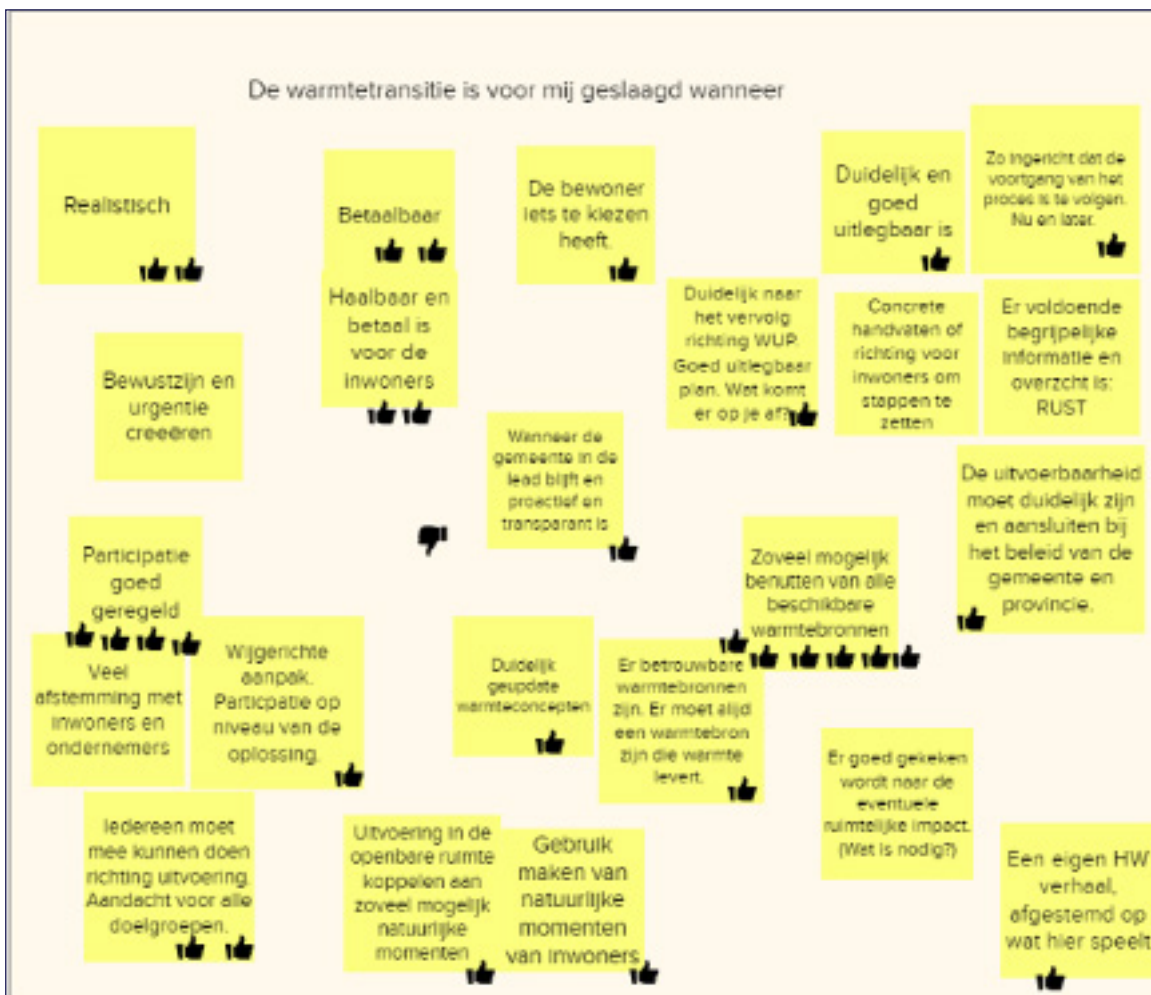
De analyse van de verschillende technieken en de analyse van de kosten dienen als basis om te komen tot startkansen. Deze kansen geven een belangrijke richting aan voor het vervolg.

4. Er is een mogelijkheid om vanuit de warmtetransitie bij te dragen aan het verbeteren van de leefbaarheid

Veranderingen in een wijk of dorp op het gebied van de warmtetransitie, kunnen in sommige gevallen worden gekoppeld aan het verbeteren van de leefbaarheid. Denk aan maatregelen op het gebied van klimaatadaptatie maar bijvoorbeeld ook herontwikkeling van maatschappelijk vastgoed. Wanneer deze koppelkansen in een wijk of dorp aanwezig zijn, zou dat (in samenhang met de andere besliscriteria) een reden kunnen zijn om hier aan de slag te gaan.

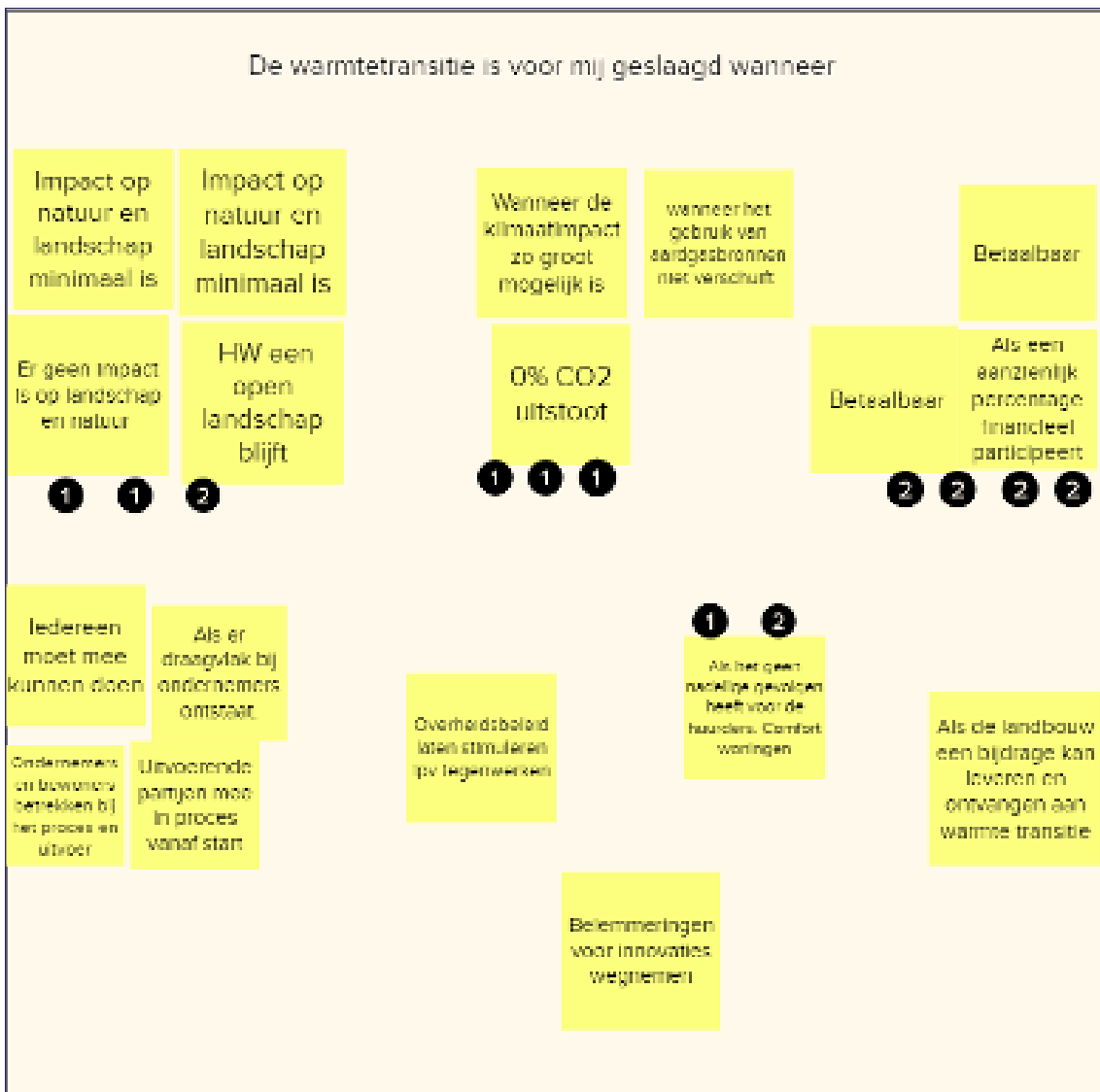
Bijlage 1: Uitkomsten Mural

Projectgroep Transitievisie Warmte
7 december 2020

Bijlage 2: Uitkomsten Mural

Energietafel Transitievisie warmte
16 december 2020

> Geef uw voorkeur aan

1 = super belangrijk
2 = minst belangrijk

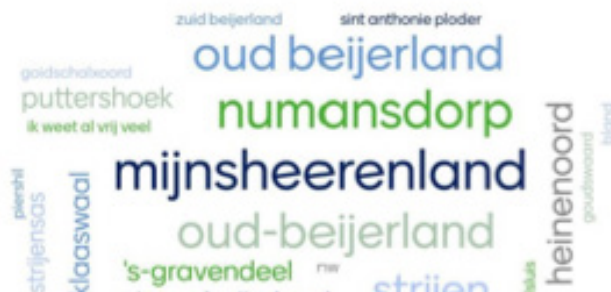

Bijlage 3: Uitkomsten Mentimeter

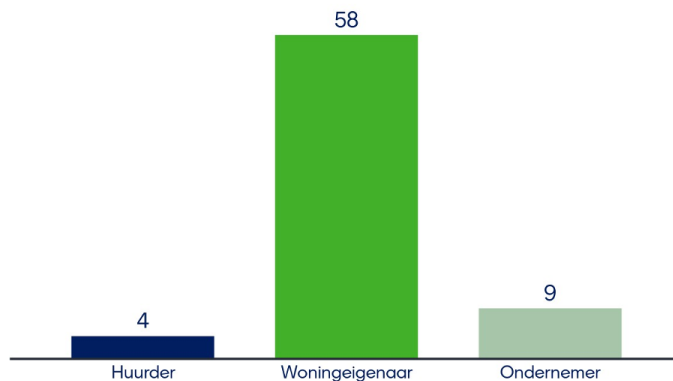
Brede digitale bijeenkomst Transitievisie Warmte
13 januari 2021

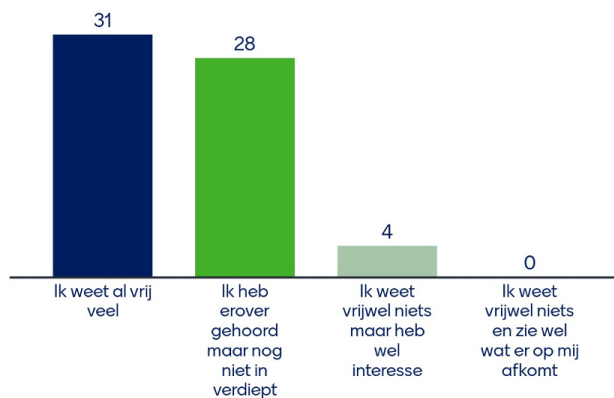
1. Waar in de Hoeksche Waard woont u of bevindt zich uw onderneming?

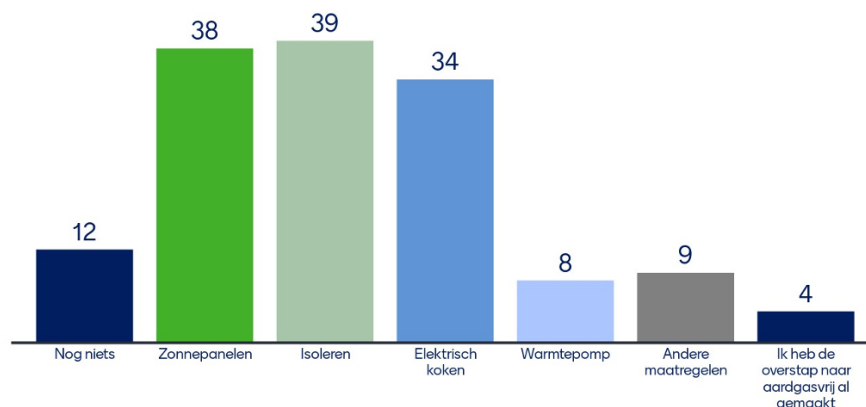
2. Bent u een

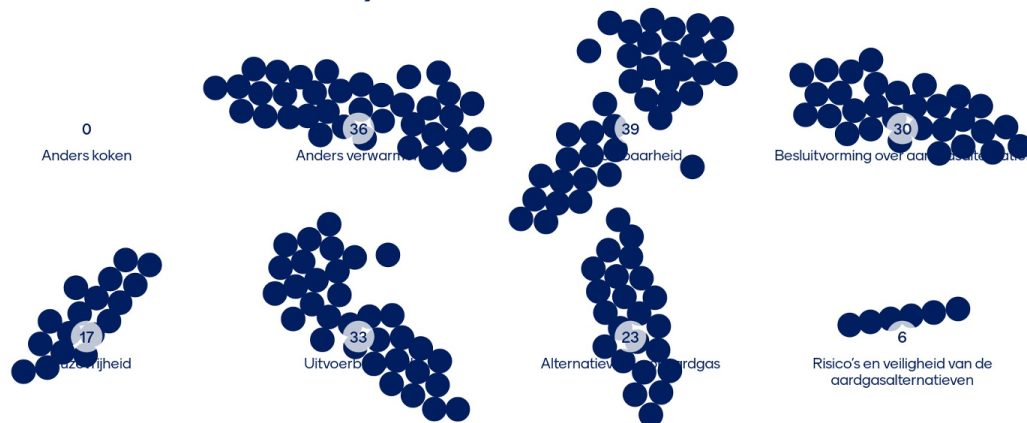
3. Bent u al op de hoogte van de overstap naar aardgasvrij wonen en werken?

4. Welke maatregelen heeft u zelf al genomen om naar aardgasvrij over te kunnen stappen?

5. Over welk onderwerp heeft u de meeste vragen? (maximaal 3 antwoorden)

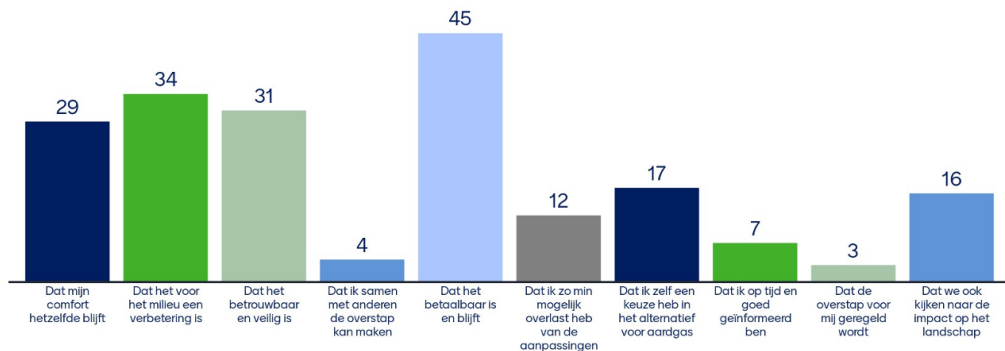
6. Wat verwacht u vanavond te horen?

algemene informatie over aardgasalternatief	Wat de realistische alternatieven van verwarmen zijn en wat kan ik als particulier bijdragen.	Huidige staat van het beleid en de visie
Wanneer de gemeente de burgers wil horen	Ik ga er open in	Informatie over het proces en mogelijkheden
Hoe de transitie kostenneutraal voor de burgers kan plaatsvinden	Geen verwachtingen	Hoe de transitie voor burgers gefinancierd kan worden.
Tijdsplanning/wanneer welke fase	Mogelijkheden in de Hoeksche Waard	Wa kos da?
Wanneer kunnen we concrete stappen verwachten en gerichte informatie voor mijn wijk.	Welke richting gaan we op in Numansdorp	Een richting gevende koers
Meer info over de betaalbaarheid van de transitie en de mogelijke alternatieven	Wat is de gemeente HW van plan in mijn wijk?	Alternatief voor verwarming.
Stappenplan.	Ben benleuwd	Praktische benadering
1) Een tijdsplan voor de transitie 2) Informatie over betaalbaarheid	Planning, besluitvorming wanneer, subsidie mogelijkheden	In feite antwoorden op vraag 5
Info over opties om zonder gas te verwarmen	Routekaart van de gemeente, eerste indicatie ook qua verantwoordelijkheid burger en gemeente	Wat de meest waarschijnlijke oplossing wordt.
Planning voor transitie van gas af	Informatie	Techische veranderingen
Uitleg mogelijkheden ivm transitie	In hoeverre wordt er subsidie verstrekt?	Waar de gemeente heen wil qua verwarming
Hoe wordt vertegenwoordiging uit de wijken geregeld.	Informatie over de alternatieve voor het aardgas	Wanneer beginnen in Hoeksche Waard en word er subsidie verstrekt

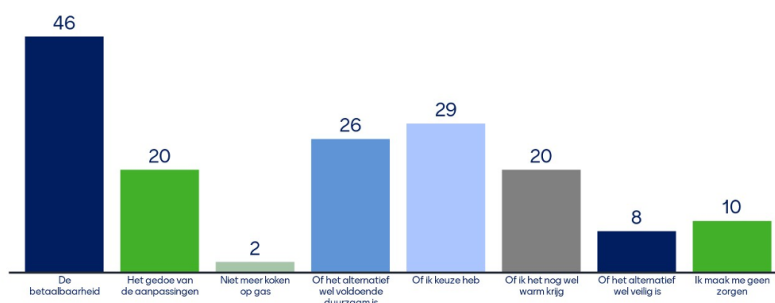
6. Wat verwacht u vanavond te horen?

Info over alternatief aardgas en haalbaarheid, betaalbaarheid.	Kiestmen een alternatief waarbij gebruik gemaakt van de bestaande infrastructuur	wat is de routekaart, hoe vindt besluitvorming plaats, wat is de tijdlijn, hoe worden alternatieven in kaart gebracht
Hoe zonder veel extra kosten overstappen?	Info over meest effectieve manieren om over te gaan.	Besluitvorming over de inrichting naar woningen. Leidingwerk enzo. Wie en hoe?
Welke alternatieven zijn er voor het verwarmen	Keuze mogelijkheden bij transitie	Waar staan we in de Hoeksche Waard? Mogelijkheden? Plannings? Financiering? Communicatie? Participatie?
Aardgasloos en nu?	Wat zijn de alternatieven voor gas	Komt er een warmtenet voor een of meer dorpen
Details over seizoenswarmteopslag in de (diepere) bodem gevoed door zonnewarmte in de zomer. Deze warmte dan in de winter de woonkamer in trekken.	Algemene informatie over aardgasalternatief	Wanneer de transitie voor mij gaat plaatsvinden
Alternatieven aardgas. Plan per wijk aardgasvrij.	Meer info over de opties /mogelijkheden	Wie kan mij adviseren voor mijn huis
Ik wil vooral weten wat er wordt onderzocht binnen de HW aan alternatieven en daarbij de financiële gevolgen.	Planning warmtetransitie, wat bepaalt de keuze welk dorp/wijk als eerste wordt opgepakt. Op basis waarvan wordt een keuze gemaakt voor het alternatief voor aardgas?.	Meer informatie over de route van de HW naar aardgasvrij
lets over de planning, concrete stappen	Of het aardgas hier in de Hoeksche Waard wordt vervangen door waterstof	Wat voor alternatieven zijn mogelijk , geothermie, teo&tea en hoe kan de participatie maximaal worden!
Info over de diverse mogelijkheden.	Wat vanuit de gemeente het strategische plan is om duurzame warmte aan te bieden (bijvoorbeeld warmtenet).	Advies zonnepanelen.Cv ketel vernieuwen Alternatieven .TijdsplanSubsidies

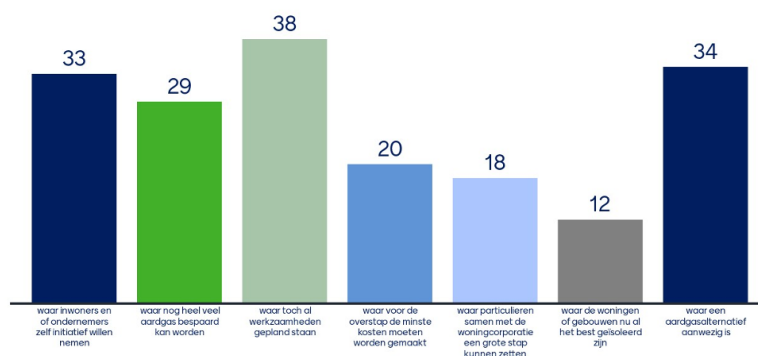
7. Wat vindt u het belangrijkste aan het alternatief voor aardgas? (maximaal 3 antwoorden)

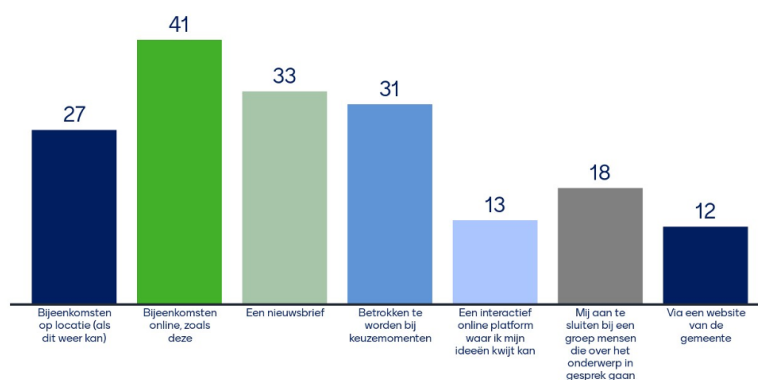
8. Waar maakt u zich het meeste zorgen over bij de overstap naar een aardgasalternatief? (maximaal 3 antwoorden)

9. Op welke plekken zou u beginnen met de overstap naar aardgasvrij? (maximaal 3 antwoorden)

10. Hoe wilt u in de toekomst geïnformeerd en betrokken blijven? Bijvoorbeeld door:

11. Wat wilt u ons nog meegeven?

Betrek ook onze jonge mensen	Goed informatief en interactief. Benieuwd naar concretisering.	Ga zo door. Heel fijn dat we dit stap voor stap doen.
Kunnen we antwoorden op de vragen en de presentatie ergens downloaden?	Inspraak, keuze? Dan ook bandbreedte aangeven wat er te kiezen valt.	Wanneer weten we welke kant het opgaat?
Communicatie naar en met senioren	Blijf ons betrekken bij uw gedachtes. Participatie is op het moment bevredigend	Hoe uiteindelijk de financiering zou kunnen worden geregeld bij monumentale panden
Ik heb mij jarenlang veel in energievraagstukken verdiept en draag graag mijn steentje bij.	Kijk ook naar de resterende instandhoudingstermijn van panden	Luister naar de ideeën in de chat en zoek voor goede voorbeelden van het traject
Waarom een gepland zonnepark in Heinenoord als er nog zo veel ongebruikte daken zijn?	Probeer ook de dertigers te betrekken bij bijeenkomsten als deze.	Volgende keer iets vlatter er doorheen
Probeer het oogpunt van de bewoners niet uit het oog te verliezen. Dit ten opzichte van grotere bedrijven en de woning corporatie	Ga zo door prima bijeenkomst!	Prettige en duidelijke informatie, dank daarvoor!
graag keuzemogelijkheden voor eigenaren. niet één keuze per wijk.	Zo doorgaan	Ik heb mijn mening gegeven, maar heb het gevoel dat ik (nog) onvoldoende kennis heb.
complimenten voor de aanpak tot nu toe. Ook door doen leert men. Dus niet verzanden in eindeloos praten. Menno Schotman	Hebben 65 plussers nog baat bij energietransitie? Dit ivm de kosten en terugverdientijd	Waarom niet beginnen met hybride na het isoleren
Om de transitie voor vooral de oudere huizen mogelijk te maken zal er serieus nagedacht moeten worden over subsidies en/of goedkope leningen. De huidige subsidies zijn ook achteraf, dus je zal eerst het geld voor de investering moeten hebben.	Laat zien wat de opties zijn en communiceer waarom voor welke optie wordt gekozen.	Zo zorgvuldig en snel mogelijk actie ondernemen en ons erin betrekken.
Zorg voor een groter publiek. 90 deelnemers op 86000 inwoners is erg weinig.	Geef bewoners adressen voor informatie en oriëntatie bij verduurzaming	Fossiele brandstof maatregelen, in rijtjeshuis wil ik ook elektrisch opladen.
Nieuwe woningen sowieso gasloos opleveren	Probeer het oogpunt van de bewoners niet uit het oog te verliezen	Waarmee rekening houden bij woningrenovatie?
Scholenprogramma voor basisscholen	Blijf vooral in gesprek met maatschappelijke organisaties maar ook met bewoners en neem ze serieus!	Betrek ook universiteiten en andere gemeenten erbij. Samen weet je meer.

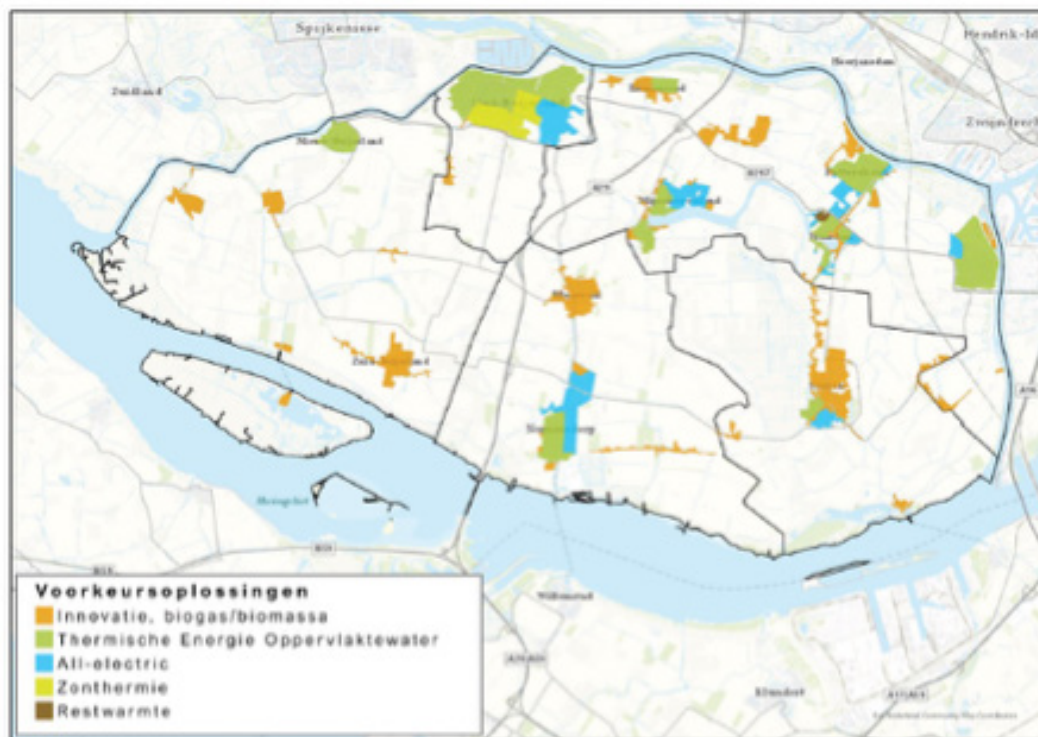
11. Wat wilt u ons nog meegeven?

De financiële consequenties moeten duidelijker worden! Alles zal tenslotte betaald moeten worden. De vraag is daarbij ook door wie.	Betrek jongeren en werknemers van installatiebedrijven. Koppel de transitie aan de website leren en werken hw	Onderzoek svp de mogelijkheid tot het aanwenden van warmte uit het water van de Strijense haven bv aanliggende panden.
Een goed plan is belangrijk, maar snelheid maken om de CO2 productie te verminderen is kern van proces	Rekening houden met leeftijd en investering van deze stap.	Soms zijn bewoners georganiseerd in VVE's. Geef deze ook informatie, of betrek ze erbij.
Deel de keuze opties :)Bedankt voor deze presentatie mag vaker gedaan worden !	Wanneer komen de energie leveranciers in beeld? In de keuzes?	Blijf ons informeren. Denk ook aan de inwoners die er nu niet bij zijn.
Maak gebruik van kennis aanwezig in HW	Druk op overheid om salderings regeling te continueren ipv afbouwen	Eigen verantwoordelijkheid en keuzevrijheid
Onderzoek de mogelijkheid om de warmte van het water van de Strijense haven aan te wenden bv aanliggende panden.	Geen zonneparken onder turbines zonder onderzoek over geluidsgevolgen omgeving. Buitenunits warmtepompen zorgen voor geluidsoverlast omgeving.	Wordt er ook goed rekening gehouden met feit dat niet iedereen aanpassingen kan betalen?
Krijgen we ook een tegoedbon van de gemeente van eur 40000 om onze woning te energieneutraal te maken. Die laatste actie van eur 44,00 wad wen goede start.	Aandacht op welke wijze men eea kan financieren(ook veel woningen met flinke overwaarde?), en dat investeren/isoleren in je huis zinvol is Ben benieuwd naar 1e pilot wijk waar met burgers gestart kan worden, betrek ook het VO erbij, werkgelegenheid!	Ik zie veel particulieren die zelf hun huis al de transitie laten ingaan. Die doen straks niet mee. Verzoek om tijdlijn te geven voor bewoners
Wordt overlast door maatregelen in de omgeving meegenomen?	Buitenunit warmtepompen zijn niet fraai en produceren geluid.	Houtstook zorgt voor overlast omgeving, wordt door mechanische ventilatie naar binnen gezogen.
Plant meer bomen	Uitstekend!!!	Ik vond het waardevol! Ga zo door.
Positief hoog over visie is duidelijk! Benieuwd naar de verdieping :)	Goed!	Prima
Interessant	Een goede basis om met elkaar naar een goede oplossing te gaan	Weer een klein stapje verder. Hoop dat de echo uit Teams gehaald kan worden. Kijk uit naar de volgende stap.
Interessant, lekker interactief. Niet langer	Helaas geen concrete plannen gelezen/gehoord.	Wat te traag, en ik vraag me af hoe we deze participatie terugzien in het komende proces. Komt er een verslag van allen genoemde punten?
Prima. Er is vlgms mij veel vraag naar de kosten. Op urgenda site thuisbaas.nl zijn voorbeelden genoeg te zien	Ik ben bang dat de beperkte keuze uit antwoorden in de menti kan leiden tot sturing van de discussie en de besluitvorming. Ik hoorde helaas minder specifieke informatie dan in de RSW fig 3	

12. Wat vond u van de avond?

prima	goed zo	Open en duidelijk
Interessant.	prima. iets hoger tempo mag.	Prima
Nuttig. Bedankt dat u ook om zoveel input van de deelnemers heeft gevraagd.	Goed en helder	Nuttig en informatief.
Ben erg content mee, ik zou een volgende avond zeker weer volgen.	Duidelijke uitleg, mijn verwachtingen zijn beantwoord	Leuk en informatief
Prima en informatief maar moet onder wel een vervolg krijgen	Interessant en informatief	Goed georganiseerd en beter dan een fysieke bijeenkomst.
👍👏	Goed initiatief. Wel erg abstract nog.	Nuttig. Zo doorgaan
Goed en helder.	Duidelijk!	Prima goed verlopen rustig en veel belangstelling met goede vragen!
Toelichting op hoofdlijnen. Er moet nog veel worden uitgezocht.	Menti duurt te lang. Tempo te laag. Verder duidelijk, maar eenzijdig blijft jammer.	Had gehoopt op concrete informatie welke kant de gemeente op wil.
Goed, maar ik had toch graag wat meer gehoord over concrete stappen	Dit is een nulmeting de volgende keer moeten de inwoners aan het woord komen, goed gedaan mannen en dame.	Nuttig
Veel gepraat weinig gezegd, Mooie plannen maar wie gaat dat betalen?	Nuttig. Goed om op deze wijze zo vroeg mogelijk draagvlak te creëren.	Informatief en leuke manier van betrokkenheid stimuleren. Ga zo door.
Een goede basis om met elkaar naar een goede oplossing te streven	Een reactie is abstract, online platform 🙄	Informatie is prima, communicatie is belangrijker. Top prioriteit is dat communicatie effectief moet zijn om de burgers te blijven betrekken.
Geweldig, maar ik zou graag meedoen met het denkproces om al mijn kennis nuttig te kunnen inzetten.	Aftrap van proces, terugkoppelen van plannen volgt spannend	

Bijlage 4: Voorkeursoplossingen concept-Regionale Structuur Warmte

Bovenstaande kaart uit 2018 geeft een inventarisatie van de mogelijk beschikbare aardgasalternatieven in de Hoeksche Waard. Per gebied is op basis van openbare data van het vastgoed (bouwjaar, gasverbruik op postcode 6 niveau, energielabel etc.) bepaald welke warmteoptie maatschappelijk gezien de laagste kosten heeft. Dit is een voorlopige inventarisatie welke nog verder moet worden uitgediept en aangevuld. Dit is dus **geen** eindbeeld van welk aardgasalternatief waar wordt toegepast. In de Transitievisie Warmte wordt deze kaart geactualiseerd en aangevuld. In de wijk- en dorpsuitvoeringsplannen wordt pas een definitieve keuze gemaakt voor het aardgasalternatief.